

На черговому засіданні Президії НАН України 16 лютого 2011 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали наукову доповідь директора Національного інституту раку Міністерства охорони здоров'я України доктора медичних наук І.Б.Щепотіна «Стовбурові клітини: досягнення, проблеми, перспективи».

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, директор Інституту молекулярної біології і генетики НАН України академік НАН України Г.В.Єльська, ректор Одеського державного медичного університету академік НАМН України В.М.Запорожан, заступник директора з навчально-організаційної роботи ДУ «Національний інститут раку» МОЗ України доктор медичних наук І.А.Крячок, завідувач відділу кріобіохімії Інституту проблем кріобіології і кріомедицини НАН України доктор біологічних наук О.Ю.Петренко, директор Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України академік НАН України В.Ф.Чехун, директор Інституту генетичної та регенераційної медицини НАМН України член-кореспондент НАН України Г.А.Бутенко, президент Національної академії медичних наук України академік НАМН України А.М.Сердюк.

Президія НАН України відзначила, що фундаментальні дослідження, спрямовані на вивчення біології стовбурових клітин, створення на їх основі високоефективних тканинних і клітинних препаратів – галузь сучасної біології і медицини, що інтенсивно розвивається в усьому світі, адже її мета – істотне оздоровлення людей, підвищення фізичної і розумової працездатності, уповільнення старіння організму.

Відкриття стовбурових клітин з фібробластів дорослої людини шляхом їх перепрограмування повністю знімає проблеми етичного характеру в генетичних дослідженнях, пов'язаних з використанням ембріонального матеріалу людини.

Стовбурові клітини є перспективними для медицини і можуть стати основою для створення нових клітинних та тканинних препаратів, які будуть використовуватись для реконструкції уражених органів та тканин в онкології, кардіології та інших галузях медицини.

Незважаючи на значний прогрес у цій галузі, практично залишаються невирішеними багато питань і завдань. Досягнення цієї мети вимагає інтеграції таких дисциплін, як біологія розвитку, клітинна та молекулярна біологія, молекулярна генетика, імунологія, кріобіологія, медицина тощо.

Тому вкрай необхідно розширити співпрацю у цій галузі фахівців Академії з науковими установами Міністерства охорони здоров'я та Національної академії медичних наук України. Була висловлена впевненість, що плідне співробітництво сприятиме подальшим успіхам у вирішенні згаданої проблеми.

Далі учасники засідання заслухали та обговорили доповідь керівника Державної цільової науково-технічної програми «Розробка і впровадження енергозберігаючих світлодіодних джерел світла та освітлювальних систем на їх основі» доктора технічних наук В.М.Сорокіна.

У виступах академіків НАН України Б.Є.Патона, директора заводу «Газотрон-люкс» (м.Рівне) В.П.Копніна, віце-президента НАН України академіка НАН України А.Г.Наумовця, голови Державного агентства з питань науки, інновацій та інформації України академіка НАН України В.П.Семиноженка було відзначено, що представлена доповідь є яскравим прикладом тісної кооперації вчених – фізиків, хіміків, матеріалознавців і навіть медиків з метою реалізації потенціалу енергозбереження.

Досягнення у галузях фізики і оптоелектроніки за останні 10-15 років дозволили створити світлодіодні джерела світла з енергоефективністю у 3-4 рази вищою за лампи розжарювання, що викликало великий практичний інтерес. Адже зараз у всьому світі витрати електроенергії на освітлення досягають 30% від всієї виробленої.

Враховуючи це, високорозвинуті країни вже здійснюють поступовий перехід на світлодіодне освітлення і законодавство забороняє там використання лам розжарювання. Отже цей факт свідчить, що розробка і виконання названої державної програми є своєчасними, актуальними і важливими.

Відзначалось, що виконавці завдань програми в умовах дуже обмеженого фінансування (17-18% від запланованих обсягів) зуміли досягти вагомих результатів.

У подальшому необхідно зосередити зусилля на створенні вітчизняного виробництва широкої номенклатури енергозберігаючих світлодіодних ламп, у тому числі спеціальних для об'єктів нафтової, гірничої, вугільної та хімічної промисловості.

На закінчення Президія НАН України запропонувала Науково-технічній раді програми активніше залучати додаткові кошти для виконання завдань програми, шукати інвесторів, зацікавлених у вирішенні проблем енергозбереження.

Члени Президії НАН України та запрошені заслухали доповідь академіка НАН України А.А.Долінського «Результати і проблеми модернізації комунальної теплоенергетики України».

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, заступник генерального директора з інвестицій та стратегічного розвитку обласного комунального підприємства «Донецьктеплокомуненерго» В.М.Кучеренко, завідувач відділу Інституту технічної теплофізики НАН України кандидат технічних наук Г.Г.Гелетука, віце-президент НАН України академік НАН України В.М.Геєць.

Президія НАН України підкреслила, що підвищення енергоефективності в житлово-комунальній сфері є надзвичайно важливим питанням сьогодення. Протягом багатьох років цій проблемі приділялася недостатня увага, оскільки дешеві енергоресурси, перш за все природний газ, не стимулювали скорочення їх споживання та впровадження енергоощадного обладнання. Збільшення світових цін на енергоресурси, а з ними і значне підвищення ціни на імпортований природний газ повинно стати для України потужним стимулом реформування житлово-комунального господарства.

Національна академія наук України завжди приділяла увагу проблемам модернізації житлово-комунального господарства. Це питання неодноразово розглядалось не тільки Президією НАН України, а й на спільних засіданнях Президії НАН України і Колегії Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, де були прийняті рішення щодо розвитку та поглиблення співробітництва, активізації спільного використання науково-технічного потенціалу, застосування сучасних організаційних та економічних механізмів впровадження перспективних розробок.

Відзначалось, що модернізація житлово-комунального господарства потребує в першу чергу потужних інвестицій, повної заміни старого неефективного обладнання, яке вичерпало свій ресурс. Це можна бачити на прикладі Донецької області, програму модернізації ЖКГ якої було реалізовано завдяки зусиллям державної і місцевої влади, вчених Національної академії наук України та виробничників й на реалізацію якої вже витрачено більше ніж 400 мільйонів гривень. Програма базується на результатах фундаментальних, але в першу чергу прикладних, досліджень установ НАН України, в тому числі Інституту технічної теплофізики, завдяки яким створено і впроваджено експериментальні зразки енергоефективного обладнання та розроблено новітні технологічні схеми, що дозволило суттєво (більше ніж на 20%) знизити використання газу.

У подальшій практичній роботі необхідна активізація та координація взаємодії між академічними інститутами й установами та організаціями профільних міністерств і відомств для виконання перспективних наукових досліджень, розробки новітніх конструктивних рішень, технологій та матеріалів у сфері ЖКГ. Президія НАН України висловила сподівання, що співпраця з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України сприятиме успішній реалізації намічених планів.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про підписання спільного наказу НАН України та Державного агентства з питань науки, інновацій та інформації України про створення на базі установ НАН України контактних пунктів Сьомої Рамкової програми Європейського Союзу; про заходи з відзначення 100-річного ювілею академіка М.В.Келдиша; про проведення річної сесії Загальних зборів НАН України; про проведення виборів

керівників науково-дослідних установ НАН України; про присудження Золотої медалі імені В.І.Вернадського НАН України; про присудження Національною академією наук України премій імені видатних учених України за підсумками конкурсу 2010 р., а також премій НАН України для молодих учених і студентів за кращі наукові роботи; про відзначення 20-ї річниці незалежності України; про підготовку та проведення заходів НАН України, пов'язаних з 25-ми роковинами Чорнобильської катастрофи; про відзначення митців кіностудії «Національна кінематека України» з нагоди 70-річчя від дня її заснування; також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження працівників установ Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України